

**OSAKASSOPIMUS ON
TÄRKEIN SOPIMUKSESI**

KOHTA TIEDÄT MISTÄ SOVIT

Turre Legal

OSAKASSOPIMUSOPAS

Yritys lepää omistajien harteilla. Jos omistajat riitautuvat, yrityksen toiminta häiriintyy ja pahimmassa tapauksessa loppuu. Osakassopimus on tapa sopia osakkaiden välisistä oikeuksista ja velvotteista. Hyvä osakassopimus on yrityksen tärkein sopimus.

Monelle yrittäjälle osakassopimuksen sisältö tuntuu ensikertaa lukiessa vieraalta. Usein kuulen: *"Miksi tästäkin pitää sopia ja eihän tämä meitä koske."* Avattuani ehtojen tarkoitusta ja sisältöä yrittäjät rauhoittuvat. Ehdot ovat siellä pahan päivän varalla ja suojaavat kaikkia omistajia tasapuolisesti.

Tässä oppaassa on esitetty tärkeimmät seikat, joista osakassopimuksessa tulee sopia. Oppaassa esitetään myös perustelut ja selvitykset eri ehtojen merkityksestä. Opas seuraa osakassopimuksen perusrakennetta ja toimii oppaana, jonka perusteella ymmärrät osakassopimukseen liittyvät oikeudelliset seikat paremmin. Ylimääräistä lakimiesjargonia et tästä oppaasta löydä.

Opas sisältää kunkin kappaleen osalta muutaman sopimusehdon, jotka ovat yleisiä osakassopimuksissa. Jokainen osakassopimus on aina erilainen, minkä vuoksi esimerkkiehtojen lista ei ole tyhjentävä. Opas ei toimi sopimus pohjana.

Jos jokin kohta tuottaa harmaita hiuksia, kannattaa asiasta pyytää lisätietoa sellaiselta taholta, joka tuntee osakassopimukset. Tämä voi olla esimerkiksi tuntemasi kokenut yrittäjä tai lakimies. Lupaan auttaa pyydettyä.

Lukuiloa!

– Herkko Hietanen
+358 50 3841634

OPPAAN SISÄLTÖ

1	Osapuolet	7	Yhtiön hallinto	8	Kilpailukiello
2	Määritelmät	8	Osakkeiden myynti ja luovutus	14	Immateriaalioikeudet
3	Sopimuksen tausta, tarkoitus ja tavoitteet	9	Työskentely yhtiössä	15	Sopimusrikkomukset ja sopimussakko
4	Yhtiön omistus ja sen jakautuminen	10	Huolellisuusvelvoite	16	Sopimuksen voimassaolo
5	Rahoitus	11	Tiedonsaantioikeudet	17	Erimielisyyksien ratkaiseminen
6	Osingonjako ja muu ansainta	12	Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus	18	Sopimuskappaleet

” Huolella laadittu osakassopimus tuo vakautta yritykseen ja auttaa keskittymään liiketoimintaan.

1 OSAPUOLET

Sopimuksen laadinta lähtee liikkeelle määrittelemällä osakassopimuksen osapuolet ja sopimuksen kohteena oleva yhtiö.

Tämä pohja on tehty tasavertaisille osakkeenomistajille, mutta se on sovellettavissa myös erilaisiin omistuksiin ja valtuuksiin muuntelemalla sen perusrakennetta.

Jos yhtiössä on eri oikeudet ja osuudet omistavia osakkaita tai osakasryhmiä, tulee heidät kirjata erikseen esimerkiksi "Osakkeenomistaja 1 ja Osakkeenomistaja 2."

Tasavertaiset osakkaat voi kirjata oikealla näkyvän esimerkin mukaisesti:

Sopimuksessa tulee myös sopia, miten osapuoliin viitataan myöhemmin sopimuksessa. Tämä onnistuu esimerkiksi näin:

"A, B ja C jäljempänä kukin erikseen "Osapuoli" ja yhdessä "Osapuolet". D, jäljempänä "Yhtiö".

Sopimuksessa kannattaa varautua myös uusiin osakkaisiin, jotka liittyvät sopimukseen myöhemmin. Heihin on varauduttu Osapuoli C-kohdassa sekä määritelmässä "Osapuolet".

Jo tässä vaiheessa opasta, sinun kannattaa ottaa kynä käteen ja kirjata paperille yhtiösi osakkaista seuraavat tiedot. Se auttaa sinua hahmottamaan kunkin osakkaan roolia ja asemaa lukiessasi opasta eteenpäin:

- Osakkaiden henkilötiedot
- Osakkaiden omistustiedot (Mistä lähtien, mitä osakelajia, kuinka paljon, omistuksen arvo.)
- Osakkaiden asema yhtiössä.

Esimerkki:

Yhtiö 1 Oy – Osakassopimus

Tämä osakassopimus on tehty seuraavien osapuolten kesken 01.01.2018 ja se on voimassa 01.01.2018 lähtien.

A: (Nimi ja hetu)

B: (Nimi ja hetu)

C: (Uusi Osapuoli, joka on liittynyt tähän sopimukseen erillisellä liittymissopimuksella

D: (Y-tunnus ja osoite).*

- **Tämä silloin, jos yhtiö halutaan sopimuksen Osapuoleksi. Usein se on syytä tehdä, jotta osakkaat voivat esittää vaateita yhtiötä kohtaan ja toisin päin.*

2

MÄÄRITELMÄT

Sopimuksessa käytettävät termit ja käsitteet on hyvä määritellä tässä osiossa mahdollisimman tarkkaan. Esimerkiksi Osapuolet ja Osapuoli ovat perinteisiä käsitteitä, jotka on syytä määritellä.

Osakassopimuksissa usein on myös muita toistuvia käsitteitä, jotka on tärkeä määritellä.

Tarkka määrittely vähentää sopimuksen tulkinnanvaraisuutta ja lisää sen tarkkuutta. Monet oikeuteen asti edenneet sopimusriidat perustuvat nimenomaan sopimuksen tulkintaan.

Käsitteiden määrittely voidaan merkitä sopimukseen monella eri tapaa.

Esimerkiksi taulukko on esitysteknisesti selkeä tapa luetteloida ja määritellä käsitteet.

Esimerkki:

Osapuoli	Tähän osakassopimukseen tässä sopimuksessa tai erillisellä sopimuksella sitoutunut Yhtiön osakkeenomistaja
Osapuolet	Jokainen Osapuoli yhdessä.
Yhtiö	Yhtiö, jonka osakekannan omistaa tähän sopimukseen sitoutuneet Osapuolet
Sopimus	Tämä sopimus ja sen liitteet

3 PUITTEET

Tässä osiossa tulee määritellä, millaisesta yhtiöstä on kyse, millaisia tavoitteita sopijapuolilla on sekä minkälaista liiketoimintaa yhtiö harjoittaa.

Liiketoimintaa voi ilmentää esimerkiksi lisäämällä yhtiön liiketoimintasuunnitelman liitteeksi osakassopimukseen. Taustan ja tarkoituksen kuvailun juridinen merkitys perustuu siihen, että sillä dokumentoidaan sopijapuolten yhtäläiset tavoitteet. Tausta ja tarkoitus toimii myös sopimuksen muiden ehtojen tulkintavälineenä ja täytteenä niihin kohtiin, joista ei välttämättä ole huomattu erikseen sopia.

Tausta ja tarkoitus tuo siten keskeisin tulkintakeinon koko sopimuksen sisältöön niissä tilanteissa, joissa joku ehto on sisällöltään monitulkintainen tai epäselvä. Tähän kohtaan onkin ehdottoman suositeltavaa panostaa.

Esimerkki:

3.1 Osapuolten yhteisenä tarkoituksena on hallinnoida ja kehittää Yhtiön liiketoimintaa Yhtiön liiketoimintasuunnitelman (Liite 1) mukaisesti tavoitteenaan maksimoida yhtiön osakkeiden arvo sekä maksaa Osapuolille kohtuullista osinkoa vuosittain.

3.2 Yhtiö toimii raskaan teollisuuden alalla ja sen liiketoiminnan pääpainopiste on raskaan teollisuuden automaatioprosessien kehittäminen ja ylläpitäminen. Osapuolet sitoutuvat tavoitteeseen, jossa yrityksen liiketoiminnan pääpainopistettä ei muuteta, vaan sitä kehitetään ja ylläpidetään.

3.3 Osapuolet pyrkivät myös aktiivisesti etsimään lisärahoitusta Yhtiölle.

3.4. Osapuolet ovat sopineet, että jokaisen osakkeenomistajan on sitouduttava Sopimukseen. Tämä velvoittaa myös mahdollisia uusia osakkeenomistajia, jotka sitoutuvat Yhtiöön tämän Sopimuksen voimaantulon jälkeen.

4

YHTIÖN OMISTUS JA SEN JAKAUTUMINEN

Osakassopimukseen on perusteltua merkitä informaatioksi tieto siitä, miten kukin osapuoli omistaa yhtiön osakkeita ja minkälaisia osakkeita tai osakesarjoja yhtiöllä on.

Esimerkki: (Vain samanlaisia osakkeita)

Osapuoli	Osakkeiden määrä (kpl)	Osakeomistus (%)	Yhden osakkeen Merkintähinta (€)
A	40	40	1000
B	50	50	1000
D	10	10	1000

4.1 Yhtiössä on yksi sarja osakkeita. Ne ovat keskenään samanlaisia. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa.

5

RAHOITUS

Osakassopimuksen rahoituskappaleessa sovi-
taan siitä, miten yhtiön toimintaa on tarkoitus
rahoittaa nyt ja tulevaisuudessa.

Keskeisenä ehtona on osakkaiden velvollisuus
tarjota lisärahoitusta tai lisävakuuksia.

Useimmiten osakassopimuksessa sovitaan,
että lisärahoituksesta sovitaan tarvittaessa
tapauskohtaisesti. Osakkaiden lisärahoitus-
velvollisuuden luomisesta on kysymys vain
harvoin, mutta siihen on hyvä ottaa kantaa
joka tapauksessa.

Tärkeintä tämän ehdon kohdalla on suunnitel-
la, miten yhtiön toimintaa aiotaan rahoittaa,
ja muodostuuko rahoituksesta tiettyjä osa-
puolia sitovia velvoitteita tai oikeuksia.

Ehdon kohdalla voi myös viitata erilliseen ra-
hoitussuunnitelmaan, jos sellainen on laadittu.

Rahoituskappale tulee suunnitella tarkasti
yrityksen tilanteen ja suunnitelmien mukaan.
Käytännössä nämä vaihtelevat hyvin paljon.

Lisäksi rahoituskohdassa tulee huomioida
omistajien etuoikeudet varojenjakotilaisuuksissa
(liquidation preference).

Myös mahdollisten uusien rahoituskierrosten
aiheuttaman laimennusvaikutuksen (dilutatio-
on) torjuminen tulee huomioida tarvittaessa.
(Jokainen rahoituskierron heikentää aiempien

osakkeenomistajien omistusosuutta yhtiössä.)

Vastaavasti vanhojen osakkeenomistajien
suojaaminen heikentää uusien osakkeenomis-
tajien asemaa ja vaikeuttaa ulkopuolisen
rahan hankkimista huomattavasti. Tätä tasa-
painoa tulee harkita tarkasti.

Jos rahoituksen ehtojen toteuttaminen
askarruttaa, kannattaa ottaa rohkeasti yh-
teyttä sellaiseen tahoon, jolle rahoitusehdot
osakassopimuksessa ovat tuttuja. Tämä voi
olla esimerkiksi tuntemasi toinen yrittäjä tai
lakimies. Konsultoimalla asiantuntijaa vältät
tyypillisimmät rahoitukseen liittyvät mokat,
kuten virheellisten etuoikeuksien luominen tai
dilutaatiosuojan väärä tasapainottaminen.

Esimerkki:

5.1 Yhtiön rahoitus on tarkoitus toteuttaa ensisijaisesti Yhtiön
liiketoiminnasta saatavilla tuloilla sekä toissijaisesti ulkopuolisella
lainarahalla Yhtiön laatiman erillisen rahoitussuunnitelman (Liite
2) mukaisesti.

5.2 Osapuolilla ei ole velvollisuutta osallistua tämän Sopimuksen
johdosta Yhtiön osakepääoman korotuksiin tai osakkeisiin oikeut-
tavien erityisten oikeuksien merkintään.

5.3 Osapuolilla ei ole velvollisuutta rahoittaa Yhtiötä tai antaa yhti-
ölle vakuuksia.

6

OSINGONJAKO JA MUU ANSAINTA YHTIÖSTÄ

Esimerkki:

6.1 Osapuolet ovat yhtämieltä siitä, että Yhtiön voitto käytetään ensisijaisesti Yhtiön toiminnan kehittämiseen Sopimuksen allekirjoituksen jälkeisen kolmen vuoden aikana.

6.2 Kolmen vuoden jälkeen Osapuolten tarkoituksena on, että Yhtiö jakaa kohtuullista osinkoa vuosittain jakokelpoisesta tuloksesta sen mukaisesti, että Yhtiön taloudellinen tilanne tai Yhtiön kehittäminen ei vaaranna osingonjaon seurauksena.

Palkkaa vai osinkoa? Verotus kannattaa miettiä tarkkaan.

Varojenjako koskee osakeyhtiölain sääntely vähemmistöosingosta. (Vähemmistöosakkeenomistajilla on oikeus vaatia osinkoa lain määrittämässä laajuudessa.)

Jos vähemmistöosingosta halutaan luopua tai rajata sitä, tulee rajauksesta/luopumisesta laatia ehdot osakassopimukseen. Rajausmekanismit ja rajauksen laajuus vaihtelee merkittävästi. Konsultoi asiantuntijaa, jos päätät rajata vähemmistöosinkoa.

Perinteisesti esimerkiksi yhtiön ensimmäisiltä vuosilta on rajattu vähimmäisosinkomahdollisuus pois, jotta varoja voidaan ohjata liiketoiminnan kehittämiseen.

Onko yhtiössä luotu kannustinjärjestelmiä? Jos on, miten ne toimivat.

Varojenjako on perinteisesti yksi eniten tapauskohtaista arviointia ja säätelyä vaativia osakassopimuksen ehtoja.

Vaikka varojenjakojen perusteet tulevatkin osakeyhtiölaista, on osakassopimuksessa hyvä sopia varojenjako koskevista käytännöistä sekä varojenjako-politiikasta.

7

YHTIÖN HALLINTO

Usein osakassopimuksessa sovitaan myös siitä, miten hallituspaikat määräytyvät ja minkälainen oikeus kullakin osakkaalla on hallituksen jäsenten nimittämiseen.

Esimerkiksi sijoittajat haluavat usein paikan hallituksesta itselleen tai nimittämisoikeuden hallituksen jäsenelle. Toinen sovittava aihe on, mitkä päätökset on tuotava hallituksen päätettäväksi, tai mitkä päätökset voidaan tehdä ainoastaan tiettyjen osakkaiden tai osakasryhmien suostumuksella.

On myös hyvä sopia, kenellä on oikeus kutsua hallitus koolle ja miten koolle kutsuminen käytännössä tapahtuu. Jos päätöksenteosta ei sovita osakassopimuksessa tarkemmin, päätöksentekomenettely seuraa osakeyhtiölain edellytyksiä. Osakassopimuksessa onkin hyvä sopia siitä, mitkä asiat päätetään esimerkiksi määränemistöllä ja mitkä yksinkertaisella enemmistöllä.

Osakassopimuksessa on hyvä sopia myös hallituksen kokoonpanosta ja tehtävistä. Tämä tuo selkeyttä hallituksen ja osakkaiden väliseen toimivaltaan.

Muut tärkeät sovittavat asiat ovat toimitusjohtajan käyttäminen, päätöksenteko yhtiökokouksessa ja hallituksessa, toimivallan jako hallituksen ja toimitusjohtajan välillä sekä tilintarkastuksesta sopiminen.

Myös tilanne, jossa hallitus tai yhtiökokous ei pysty päätöksentekoon erimielisyyksien johdosta, on hyvä ennakoita osakassopimuksessa.

Esimerkki:

7.1 Yhtiön osakkaat valitsevat Yhtiön hallituksen jäsenet osakeyhtiölain mukaisesti.

7.2 Yhtiön hallitus koostuu 1-5 jäsenestä

7.3 Päätösvalta Hallituksen jäsenten palkkioista kuuluu Yhtiökokoukselle. Hallituksen jäsenellä on oikeus kulukorvaukseen kohtuullisista kuluista

7.4 Seuraavista asioista päätetään Yhtiön hallituksessa määränemistöllä ottaen huomioon yhtiöjärjestyksen ja osakeyhtiölain mukaiset edellytykset

- a) Puheenjohtajan valinta
- b) Yhtiön toiminnan kannalta merkittävät liiketoimet
- c) Yhtiön toiminnan kannalta merkittävän lainan antaminen tai ottaminen

7.5 Hallituksen tehtävänä on valvoa ja seurata vähintään.

- a) Yhtiön pääomaa ja siinä tapahtuvia muutoksia
- b) Yhtiön toimintapolitiikkaa
- c) Yhtiön toimitusjohtajaa

8

OSAKKEIDEN MYYNTI JA LUOVUTUS

Osakkeiden myynnistä ja luovutuksesta tulee myös laatia säännöt osakassopimukseen.

Liiketoiminnan jatkuvuutta turvaa ehto, jonka mukaan osakkaan on ilmoitettava osakkeen myyntiaikeista esimerkiksi kuukautta ennen osakkeiden myyntiä. Tällöin muille osakkeenomistajille tai yhtiölle voidaan varata tilaisuus ostaa myytävät osakkeet ennen kuin niitä tarjotaan ulkopuoliselle.

Usein tämä toteutetaan varaamalla Yhtiön perustaneille osakkaille (tai muille osakkaille) osto-oikeus. Osakkaat voi myös luopua tästä osto-oikeudesta, jolloin oikeus jaetaan muiden kiinnostuneiden osakkaiden kesken. Jos kukaan osakkaista ei halua ostaa osakkeita, voidaan niitä tarjota yleiseen myyntiin esimerkiksi vain yhtiökokouksen päätöksellä.

Myös osakkaan kuolemaan tai avioeroon on syytä varautua. Osakkaalta voidaan vaatia esimerkiksi avioehtoa koskien osakkeita tai estää osakkeiden luovutus kuolinpesälle tai perinnönsaajille, jos he eivät sitoudu osakassopimukseen. Yhtiölle tai muille osakkaille voi myös varata oikeuden lunastaa kuolleen osakkaan omistus merkintähintaa vastaan.

Myös tilanteista, joissa enemmistö osakkaista haluaa myydä kaikki osakkeet ulkopuoliselle ja vähemmistö säilyttää osakkeet, on hyvä sopia etukäteen. Vähemmistö voidaan esimerkiksi velvoittaa lunastamaan kaikki osakkeet, jos he vastustavat koko osakekannan myyntiä.

Osakkeen arvostuksesta tulee myös sopia eri tilanteissa. Perinteinen jako on good leaver ja bad leaver-tilanne. (Hyvä lähtijä, Huono lähtijä)

Good leaver

Good leaver tarkoittaa osakasta, joka poistuu yhtiöstä hyvässä mielessä ilman suurempia konflikteja. Esimerkiksi osakas on irtisanottu tuotanto- tai taloussyistä.

Bad leaver

Bad leaver puolestaan on osakas, joka lähtee ovet paukkuen. Osakas on esimerkiksi irtisanottu työsuhteesta henkilökohtaisella perusteella.

Good leaver ja Bad leaver-tilanteet onkin syytä määritellä osakassopimuksessa, jotta osakkaan poistuessa muun muassa lunastuskäytäntö sekä osakkeiden arvostus on helppo toteuttaa osakkaiden sopimalla tavalla.

Myös myötämyyntioikeus ja -velvollisuus (tag along ja drag along) on etenkin vähemmistöosakkeenomistajien näkökulmasta tärkeä ehto.

Tag Along

Tag Along on ehto, jonka mukaan osakkaan neuvotellessa osakkeiden myynnistä ostajan kanssa, tulee hänen ottaa myynnin ehdoksi se, että myös muut osakkaat ovat oikeutettuja myymään omat osakkeensa samoilla ehdoilla ko. ostajalle.

Drag Along

Drag Along on ehto, jonka mukaan tiettyjen/tietyn osakkaan myydessä omistuksensa, tulee myös muiden osakkaiden myydä oma omistuksensa samoilla ehdoilla samalle ostajalle.

Jos tiettyjen ehtojen tai käsitteiden sisältö tuntuu haastavalta, konsultoi asiantuntijaa hahmottaaksesi kokonaisuuden paremmin.

Esimerkki:

8.1 Osapuolet sitoutuvat olemaan luovuttamatta Yhtiön osakkeita muutoin, kuin ensisijaisesti tässä Sopimuksessa, ja toissijaisesti Yhtiöjärjestyksessä määrättyjä käytäntöjä noudattaen.

8.2 Osapuolet sitoutuvat olemaan myymättä tai muutoin luovuttamatta Yhtiön osakkeita ilman, että vähintään 2/3 Osakkaista on hyväksynyt myynnin kirjallisesti etukäteen.

8.3 Osapuolet sitoutuvat ilmoittamaan muille Osapuolille omien osakkeiden luovutusaikeista vähintään kuukautta ennen luovutuksen tapahtumista.

8.4 Osapuolten saadessa tiedon toisen Osapuolen osakkeiden luovutusaikeista, on osakkeista luopuvan Osapuolen varattava osakkeiden lunastusmahdollisuus

a) Ensijijaisesti muille Osapuolille.

b) Toissijaisesti Yhtiölle

8.5 Jos Yhtiö on sopinut koko osakekannan myymisestä, tätä vastustavien Osapuolten on lunastettava Yhtiön koko osakekanta Yhtiön neuvottelemaan hintaan. Jos Osapuoli on maksukyvytön, tulee hänen luovuttaa osakkeensa Yhtiön myydessä koko osakekantansa. Jos tiettyjen ehtojen tai käsitteiden sisältö tuntuu haastavalta, konsultoi asiantuntijaa hahmottaaksesi kokonaisuuden paremmin.

TYÖSKENTELE YHTIÖSSÄ

Usein osakkaat myös työskentelevät yhtiössä. Osakkaiden työntekovelvoitteiden sisällöstä ja laajuudesta onkin hyvä sopia.

Työntekovelvoite koskee joko kaikkia tai osaa osakkaista. Työntekovelvoitteen pituus voi olla "toistaiseksi" tai tietyn määräajan. Myös työtehtävistä ja työn määrästä on hyvä sopia esimerkiksi viikko- tai kuukausitasolla.

Osakassopimuksessa voidaan myös määrittää työntekovelvoitteen sisältö viittaamalla kunkin osakkaan omaan johtaja- tai työsopimukseen.

Työsuhteen päättymisen vaikutus osakasasemaan on myös hyvä käsitellä tässä osiossa. Esimerkiksi Hyvä lähtijä ja Huono lähtijä- tilanteet voi määritellä tässä kappaleessa.

Esimerkki:

9.1 Kukin Osapuoli sitoutuu työskentelemään Yhtiössä hänen ja Yhtiön välillä tehdyn johtaja/-työsopimuksen velvoitteiden ja oikeuksien mukaisesti.

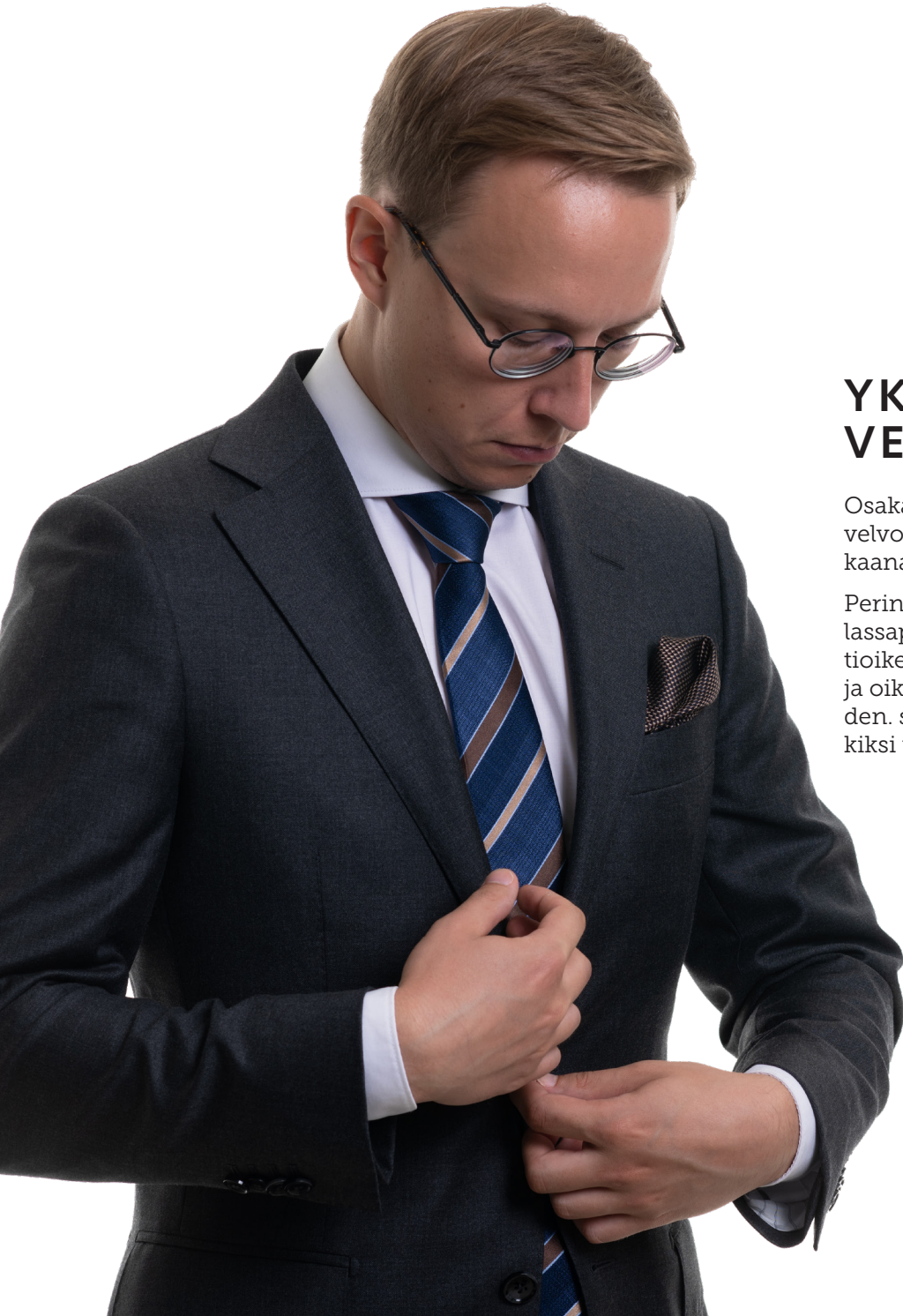
9.2 Osakas saa harjoittaa sivutoimia ainoastaan Yhtiön kirjallisella luvalla. Selvyyden vuoksi: Vaatimus koskee myös toimia, jotka eivät ole kilpailevia Yhtiön toiminnan kanssa.

9.3 Päättymistilanteet

a) Good leaver: Työsuhteen päättyessä Good leaver-tilanteessa, Osapuoli ei ole velvoitettu tarjoamaan osakkeitaan muille Osapuolille.

b) Bad Leaver: Työsuhteen päättyessä Bad-leaver tilanteessa, Osapuoli on velvollinen tarjoamaan osakkeensa lunastettavaksi Yhtiön ulkopuolisen tilintarkastajan arvostamaa käypää hintaa vastaan muille Osapuolille seuraavasti:

Osapuolen työskentelyaika Yhtiössä johtaja- tai työsopimuksen mukaan	Lunastukseen tarjottava osakeomistus
Alle 1 vuosi	100%
1-3 vuotta	80%
3-6 vuotta	60%
6-8 vuotta	40%
8-10 vuotta	20%
yli 10 vuotta	5%

YKSITTÄISET OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET

Osakassopimuksessa sovitaan usein myös tietyistä yksittäisistä ja tärkeistä velvollisuuksista, joita osakkaat ovat velvollisia noudattamaan jatkuvasti osakkaana ollessaan.

Perinteisesti osakkaiden kesken sovitaan muun muassa kilpailukiellosta, salassapidosta, immateriaalioikeuksista, huolellisuusvelvoitteesta, tiedonsaantioikeudesta sekä sopimussakosta. Myös muista yksittäisistä velvollisuuksista ja oikeuksista on hyvä sopia, jos ne ovat olennaisia yhtiön toimintaan nähden. sellaiselta taholta, joka tuntee osakassopimukset. Tämä voi olla esimerkiksi tuntemasi muu yrittäjä tai lakimies.

10

HUOLELLISUUSVELVOITE

Huolellisuusvelvoitteella pyritään turvaamaan osakkeiden sitoutumista yhtiön yhtiön toiminnan sisä- ja ulkopuolella.

Osakkaiden mainetta ja henkilökohtaisia edellytyksiä yrityksessä toimimiseen voidaan pyrkiä suojaamaan siten, että esimerkiksi osakkaan joutuessa liiketoimintakieltoon, tulee hänen myydä osakkeensa yrityksestä.

Toinen yhtiön vaarantava seikka voi olla esimerkiksi rikokset tai yrityksen imagon tai brändin vaarantaminen antamalla julkisuudessa arveluttavia lausuntoja. Huolellisuusveloite voidaan rakentaa hyvin monesta yksittäisestä velvoitteesta.

Huolellisuusvelvoitteen rikkomuksen vakavuuden ja seuraamuksen määrittämisestä on myös hyvä sopia tarkemmin.

Esimerkki:

10.1 Osapuolet sitoutuvat toimimaan Yhtiössä ja Yhtiön ulkopuolella tapahtuvassa toiminnassa siten, ettei Yhtiön liiketaloudellinen, viestinnällinen tai muu toiminta vaarannu Osapuolten toimen tai toimien seurauksena.

10.2 Huolellisuusvelvoitteen rikkominen voi johtaa sopimussakkoon tai velvollisuu-
ten tarjota Osapuolen osakkeet muiden Osapuolten lunastettavaksi. Rikkomuksen vakavuusasteen määrittelee ja seurauksen päättää Yhtiö.

11

TIEDONSAANTIOIKEUDET

Osakeyhtiölaki sääntelee lähtökohdat osakkaiden tiedonsaantioikeuksille. Usein osakkaiden tiedonsaantioikeuksia on perusteltua laajentaa tai kohdistaa eri tavoilla eri osakkaille.

Erityisesti osakkaat, jotka osallistuvat yhtiön johtamiseen ja osakkaat, jotka eivät osallistu yhtiön johtamiseen tarvitsevat useimmiten erilaiset tiedonsaantioikeudet yhtiöön.

12

SALASSAPITO- JA VAITIOLOVELVOLLISUUS

Salassapitovelvollisuus on keskeinen menetelmä hallita sitä, mitä ja miten tiettyjä tietoja saadaan luovuttaa tai muutoin kertoa eteenpäin esimerkiksi Yhtiön sopimuskumppaneille.

Jos salassapidosta ei ole sovittu, ei osakkailla lähtökohtaisesti ole salassapitovelvollisuutta. Salassapitoehto on hyvä laatia mahdollisimman selkeäksi ja kattavaksi.

Salassapitovelvollisuus voidaan sopia olemaan voimassa koko sopimusajan sekä esimerkiksi kaksi vuotta siitä päivästä lukien, kun osakas on luovuttanut osakaskantansa.

Salassapitovelvollisuutta voidaan täsmentää siten, että osakkaalla on vastuu siitä, että myös heidän edustajat tai työntekijät noudattavat salassapitoehto.

Salassapitoehto ei kuitenkaan voi estää laista johtuvien tiedonantovelvoitteiden toteutumista.

Esimerkki:

11.1 Osapuolella on oikeus tutustua:

- a) Yhtiön kirjanpitoon
- b) Yhtiön tekemiin sopimuksiin
- c) Yhtiön kehittämistä koskevaan materiaaliin
- d) Kaikkiin Yhtiön tilintarkastajan laatimiin asiakirjoihin

11.2 Osapuolella on oikeus tutustua yhtiön käytännön toimintaan ja toimitiloihin siten, ettei siitä aiheudu haittaa Yhtiön toiminnalle.

11.3 Yhtiön johto ja muut Yhtiön toimintaan aktiivisesti osallistuvat ovat velvollisia varaamaan Osapuolelle keskusteluaikaa Yhtiön toimintaan liittyen Osapuolen niin pyytäessä.

Esimerkki

12.1 Jokainen Osapuoli sitoutuu olemaan ilmaisematta sekä käyttämättä itsensä tai kolmannen osapuolen hyödyksi tai muutoin Yhtiön liikesalaisuuksia. Yhtiön liikesalaisuuksia ovat esimerkiksi.

- a) Välittömästi ja välillisesti Yhtiön tuotteisiin liittyvät tekniset ja taloudelliset tiedot.
- b) Kaikki tiedot, joita ei ole tarkoitettu kolmannen osapuolen tai muutoin yleiseen tietoon.
- c) Tämä sopimus

12.2 Salassapito ei koske sellaisia tietoja, jotka ovat yleisesti tiedossa tai jotka Yhtiö on julkistanut osana normaalia liiketoimintaansa.

12.2 Salassapitovelvollisuus on voimassa kaksi vuotta siitä ajankohdasta lähtien, kun Osapuoli on luovuttanut kaikki Yhtiöstä omistamansa osakkeet

Myös kilpailukieltolauseke on keskeinen määrittäessä sitä, kuinka osakkaiden tulee toimia muussa elinkeinotoiminnassaan niin, ettei yhtiön intressit vaarannu.

Kilpailukiellolla voidaan kieltää osakkaita kokonaan harjoittamasta yrityksen kanssa kilpailevaa toimintaa tai tehdä se esimerkiksi luvanvaraiseksi.

Yhtiön intressejä voidaan suojata myös osakkaan poistuessa yhtiöstä siten, että kilpailukiello määritetään olevan voimassa tietyn ajan myös osakkaan jo luovutettua osakekantansa.

Kilpailukielloon on hyvä lisätä myös houkuttelukiello. Houkuttelukiello tarkoittaa kieltoa, jolla estetään toisten työntekijöiden tai osakkaiden houkuttelemisen ulos yhtiöstä. Usein se laajennetaan koskemaan myös yhtiön asiakkaita. Näin poistuva osakas ei saa viedä asiakkaita tai työntekijöitä mukanaan siirtyessään esimerkiksi toiseen yhtiöön töihin.

Esimerkki:

13.1 Osapuoli saa siirtyä Yhtiön kanssa suoraan tai välillisesti kilpailevan yhtiön palvelukseen tai omistajaksi ainoastaan, jos Yhtiö antaa siihen etukäteen kirjallisen suostumuksen.

13.2 Osapuoli ei saa edistää Yhtiön kanssa välillisesti tai välittömästi kilpailevaa toimintaa ilman Yhtiön etukäteistä kirjallista suostumusta.

13.3 Osapuoli ei saa ryhtyä yksin tai kolmannen osapuolen kanssa harjoittamaan Yhtiön kanssa välillisesti tai välittömästi kilpailevaa toimintaa.

13.4 Tämä ehtoo sito kutakin Osapuolta koko tämän Sopimuksen voimassaoloajan sekä kuusi (6) kuukautta siitä, kun Osapuolen omistus yhtiöstä on luovutettu eteenpäin, tai siitä, kun Osapuolen työ- tai toimosuhde Yhtiöön on päättynyt.

Immateriaalioikeuksista sopimalla yhtiö voi varmistaa sen, miten osakkaiden työssään keksimien/luomien immateriaalioikeuksien omistajuus määräytyy.

Ilman erillistä sopimusta immateriaalioikeudet kuuluvat lähtökohtaisesti niiden luojalle, ei yhtiölle. Myöhempien riitojen ja epäselvyyksien vuoksi omistajuudesta onkin tärkeä sopia.

Keskeisiä ominaisuuksia immateriaalioikeusehdolle on sopimus omistajuuden siirtymisestä yhtiölle, immateriaalioikeuksien luokittelu sekä se, maksaako Yhtiö korvausta osakkaalle immateriaalioikeuden luomisesta.

Esimerkki:

14.1 Kukin Osapuoli sitoutuu luovuttamaan Yhtiölle ilman erillistä korvausta kaikki omistus-, lisensointi ja muut oikeudet sellaisiin immateriaalioikeuksiin, joita he ovat kehittäneet tai kehittävät Yhtiön liiketoiminnan yhteydessä tai Yhtiön hyväksi.

14.2 Luovutuksen piiriin sisältyy edelleenluovutus- ja muunteluoikeudet. Luovutus kattaa tekijänoikeudet, patentit ja muut immateriaalioikeudet.

14.3 Tämän kappaleen mukaisesta luovutusvelvollisuudesta voidaan poiketa ainoastaan Osapuolen ja Yhtiön välisellä kirjallisella sopimuksella.

14.4 Tämän kappaleen mukainen luovutusvelvollisuus on voimassa myös niissä tilanteissa, joissa Osakas luopuu osakekannastaan tai lopettaa työskentelyn Yhtiössä.

15

SOPIMUSRIKKOMUKSET JA SOPIMUSSAKKO

SOPIMUSRIKKOMUKSET

Osakassopimuksessa on tärkeä sopia myös siitä, mitä seuraamuksia aiheutuu, jos osakassopimusta rikotaan.

Perinteisesti osakkaat sopivat, etteivät he vetoa sellaisiin ehtoihin, jotka ovat sinänsä lainmukaisia, mutta osakassopimuksen vastaisia. Esimerkiksi osakeyhtiölain tahdonvaltaiset säännökset.

Sopimusrikkomukset voivat kohdistua kaikkiin osakassopimuksen ehtoihin samansuuruisena, tai ne voidaan määritellä koskemaan vain tiettyjen ehtojen rikkomista.

Useimmiten sopimusrikkomusten kohdistaminen koko sopimukseen ja sen ehtoihin on parempi tapa suojata kaikkien osakkaiden intressejä, kuin sopimusrikkomusten kohdistaminen vain tiettyihin ehtoihin.

Sopimusrikkomusta varten on hyvä varata myös tietty määräaika, jonka kuluessa osakas voi korjata virheellisen menettelynsä, ellei virhe ole niin vakava, että koko sopimussuhteen jatkaminen olisi kohtuutonta.

Myös tietyt toimet voidaan luokitella osakassopimuksessa sopimusrikkomukseksi suoraan ilman erillistä arviointia. Esimerkiksi osakkeiden luovutus yhtiön ulkopuolelle ilman yhtiön suostumusta.

SOPIMUSSAKKO

Sopimussakko on on hyvin perinteinen seuraus sopimuksen ehtojen rikkomisesta.

Sen suosio perustuu siihen, että tietyn toimen aiheuttaman vahingon laajuutta ei tarvitse erikseen määrittää, vaan kiinteä korvaus on määritelty ennalta.

Sopimussakon lisäksi voidaan määritellä erillinen korvaus sopimussakon ylittävstä vahingosta. Esimerkiksi, jos tietty toimi aiheuttaakin sellaista vahinkoa, joka määrältään huomattavasti suurempi kuin sopimussakko.

Myös sopimusrikkomuksesta koituva sopimussakon määrän ylittävä hyöty rikkojalle voidaan velvoittaa maksettavaksi kokonaan yhtiölle tai muille osakkeille.

Sopimussakko määrätään perinteisesti jaettavaksi muiden osakkaiden kesken heidän omistuksensa mukaisessa suhteessa, mutta se voidaan määrätä maksettavaksi myös yhtiölle..

15.1 Sopimusrikkomukseksi luokitellaan se, että:

- a) Osapuoli on rikkonut olennaisesti tämän Sopimuksen ehtoja eikä Osapuoli ole korjannut rikkomuksesta aiheutuneita seurauksia neljänentoista (14) vuorokauden kuluessa siitä, kun Yhtiö tai toinen Osapuoli on havainnut tai saanut rikkomuksesta tiedon sekä huomauttanut Osapuolta rikkomuksen korjaamisvelvollisuudesta.
- b) Osapuoli on luovuttanut osakkeitaan tämän Sopimuksen ehtojen vastaisesti.

15.2 Sopimusrikkomukseen syyllistynyt Osapuoli on velvollinen maksamaan sopimusrikkomuksesta sadan tuhannen euron (100 000) sopimussakon toisille Osapuolille. Sopimussakko jaetaan toisten Osapuolten kesken heidän omistuksensa mukaisessa suhteessa. Jos sopimusrikkomuksesta koituva vahinko Yhtiölle tai siitä koituva hyöty rikkojalle ylittää 100 000 euroa, tulee rikkojan korvata ylittävä summa kokonaisuudessaan.

16 SOPIMUKSEN VOIMASSAOLO

Esimerkki:

16.1 Tämä Sopimus tulee voimaan, kun kaikki osapuolet ovat allekirjoittaneet sen. Kukin Osapuoli vastaa omalta osaltaan huolehtineensa Sopimuksen allekirjoituksen kannalta riittävien valtuuksien omistamisesta sekä siitä, että tähän Sopimukseen liittyvät muut asiakirjat ja päätökset on tehty oikein.

16.2 Sopimusta voi muuttaa sopimuksen voimaantulon jälkeen ainoastaan kirjallisesti kaikkien Osapuolten hyväksynnällä.

16.3 Kenelläkään Osapuolella ei ole ilman jokaisen Osapuolen etukäteistä kirjallista suostumusta oikeutta siirtää tätä Sopimusta, Sopimuksen velvoitteita tai oikeuksia osittain tai kokonaan kolmannelle.

16.4 Jos Yhtiön osakkeet asetetaan julkisen noteerauksen kohteeksi, tämä Sopimus purkautuu automaattisesti noteeraushetkellä.

Yleensä osakassopimukset laaditaan olemaan voimassa toistaiseksi. Tällöin osakassopimusta voi muokata myöhemmin, kunhan muokkausmahdollisuudesta on maininta alkuperäisessä sopimuksessa.

Toisinaan sopimukset laaditaan määräaikaiseksi. Tämä voi olla perusteltua esimerkiksi tietyn yhtiön liiketoiminnan kannalta merkittävän tavoitteen saavuttamiseksi.

Yksittäiset osakkaat sidotaan osakassopimukseen tyypillisesti siten, että osakassopimus on heidän kohdallaan voimassa sen ajan, kun henkilö on osakkaana yhtiössä. Esimerkiksi kilpailukieltoehto voi olla voimassa tämän jälkeenkin.

Voimassaolo voidaan sopia päättymään myös esimerkiksi konkurssin, selvitystilan, yhtiön purkamisen tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Palvelisiko tarpeitasi paremmin määräaikainen vai toistaiseksi voimassaoleva sopimus?

17

SOVELLETTAVA LAKI JA ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Suomalaisen yhtiön on sovellettava lähtökohtaisesti osakassopimukseen Suomen lakia. Näin tulee tehdä myös tilanteessa, jossa osakkaina on myös ulkomaalaisia sijoittajia.

Toinen keskeinen sovittava asia on riitojen ratkaisu. Osakassopimuksessa voidaan ohjata riidanratkaisu esimerkiksi Asianajajaliiton sovintomenettelyyn, välimiesmenettelyyn tai johonkin tiettyyn käräjäoikeuteen Suomessa.

Riitojen ratkaisu yleisissä tuomioistuimissa on usein edullisempaa kuin välimiesmenettelyssä, mutta se on paljon hitaampaa ja lähtökohtaisesti julkista. Usein yritykset sopivat välimiesmenettelyn käyttämisestä sen luottamuksellisuuden sekä nopeuden johdosta.

Välimiesmenettelyn käyttämisestä aiheutuvista kuluista vastaa tavanomaisesti yhtiö ainakin osittain. Vaihtoehtoisesti osapuolet voivat osoittaa kustannukset myös riiteleville osakkaille.

Myös välimiehen/välimiehien valitsemistavasta ja oikeudesta siihen on osakkaiden hyvä sopia jo osakassopimuksessa.

Esimerkki:

17.1 Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

17.2 Tämän Sopimuksen Osapuolten väliset erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti osapuolten välisillä neuvotteluilla.

17.3 Toissijaisesti 17.2 -kohdan mukaiset riidat ratkaistaan välimiesmenettelyssä yhden välimiehen kokoonpanossa Keskuskauppakamarin välityslautakunnan sääntöjen mukaisesti.

17.4 Välimiesmenettelyssä noudatettava kieli on suomi ja menettelypaikkana on Helsinki.

Osakassopimuksesta on yleisenä tapana laatia yhtä monta alkuperäistä kappaletta, kuin yhtiössä on siihen sitoutuneita osakkaita. Jos yhtiö on mukana sopimuksessa osapuolena, allekirjoittaa yhtiön hallitus tavanomaisesti sopimuksen.

Monesti on helpompaa hoitaa allekirjoitus sähköisesti. Jos näin halutaan toimia, tästä on hyvä ottaa kappale sopimukseen.

Esimerkki:

18.1 Tästä Sopimuksesta on laadittu 3 samanlaista kappaletta, joista jokainen on allekirjoitettu kunkin Osapuolen toimesta.

18.2 Tämä sopimus syrjäyttää kaikki sen Osapuolten väliset aikaisemmat sopimukset tai järjestelyt, jotka koskevat samoja asioita kuin tässä Sopimuksessa sovitut ehdot.

SEN PITUINEN SE.

Jäikö jokin mietityttämään tai heräsikö sinulle uusia kysymyksiä?

Älä huoli, se on normaalia. Tällöin kannattaa aiheen tiimoilta konsultoida vaikkapa lakimiestä, jolla on kokemusta osakassopimuksista ja niiden muo-
toilusta.

Ja niitähän meiltä löytyy.

Turre Legal

turre.com
office@turre.com
+358 50 3841634

Jutellaanko lisää?
Soita tai laita tekstiviestiä:
+358 50 384 1634.

TURRE LEGAL

turre.com
office@turre.com
+358 50 3841634